

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 12 kor.
Fél évre . . . 6 „
Negyed évre . . . 3 „
Egy szám ára 20 fill.

Hirdetések

és nyiltileri közlemények
jutányosan közöltetnek.

VÉGVIDÉK

Politikai hetilap.

Szerkesztőség

és
kiadóhivatal

Gromon-utca 2. sz. a.

Wittigschlager K. czégnél

Közlemények, előfizetési és
hirdetési díjak, úgy a lap
szétküldésére vonatkozó
panaszok a kiadóhivatalba
küldendők.

Megjelenik:

minden vasárnap reggel.

Felelős szerkesztő:

Feymann Gyula

ügyvéd.

Hirdetések

Wittigschlager K. könyvkereskedésében is felvételnek
Gromon-utca 2. szám.

Iparfejlesztés.

Ipart csak olyan ember, csak olyan nemzet teremthet, amely takarékos, többlet keres, mint amennyit költ. Tudvalevő dolog, hogy a porosz, meg a cseh iparosok nagy vagyona legnagyobb részt nem abból keletkezett, hogy az iparáguk mellett sokat nyertek, hanem abból, hogy keresetükből sokat takarítottak meg. Könnyen élő, költséges ember vagy nemzet nem hajlik az iparra, akármilyen is a kormány gazdasági politikája.

Nemzeti ipart csak hazai munka és hazai tőke teremthet. Külföldi tőkével és a külföldről tömegesen bevándorló munkásokkal nem lehet hazai gyáripart létrehozni.

Ipar csak ott fejlődik, ahol tiszta iparos osztály létezik. Nálunk nincs. Nálunk a vagyonosabb iparos egyszersmind mezőgazda is. Aki nálunk üzletéből, vagy iparából szerzett százezer forintot, az legtöbbször fekvő birtokot vásárolt, az egyszersmind földbirtokos, vagy háziur, vagy mind a kettő, de többé nem tisztán iparos. Mint mezőgazda, inkább kívánja a közös vámterületet, mint iparos, meg a külön vámterületre hajlik inkább, mint háziur egyáltalán nem törődik semmit a vámterület kérdésével. Az ilyen vegyes elmékből összealakult iparososztályból nem domborodik ki erős ipari öntudat, sem erős ipartermelő képesség.

Az iparos más országokban sem vagyonosabb aránylag véve, mint nálunk, csak tőkében gazdagabb; a porosz, vagy cseh gyáros, ha megtakarított, vagy megszerzett magának százezer forintot, nem vesz rajta földbirtokot, hanem iparára fordítja, vagy kamatozásra heverteti, de mindig készen tartja pénzét, hogy könnyű szerrel fordíthassa gyári, vagy ipari javításra, fejlesztésre, beruházásokra. Nálunk pedig a gazdag iparosnak, ha háromszor, tízszer oly gazdag is, mint a cseh, vagy porosz iparos, soha nincs üzleti tőkéje, mert megtakarított pénzén siet házat, földet

venni úgy, hogy legesekélyebb gyári, ipari beruházásokra is kölcsön kell pénzt szereznie, még pedig nagyobb kamatra, mint amelyet házba, földbe fektetett tőkéje jövedelmez. A földbirtokos iparos vagyoni mérlege eszerint megromlik minden újabb ipari befektetésnél, ahelyett, hogy vagyoni állapota mindinkább javulna.

Van ugyan nálunk egynéhány nagy pénztőkével rendelkező ipari részvénytársaság, amely hivatva volna arra, hogy szószólója legyen a tiszta ipari érdekeknek. Ezek a nagy társulatok ipari érdeküket nem elegendik össze mezőgazdasági érdekekkel. Csak hogy a nagy részvénytársaságok az iparérdekeket összehozzák a börzével, a spekulációval, osztalékpolitikával és egyéb politikával, ehhez pedig az iparnak nincsen semmi köze.

Hogy nyereségünket magunk fogyaszthassuk el, szükség van legalább is vagy öt millió új fogyasztóra. Akkorra gyáriparkunk pedig belátható ideig alig lesz, hogy fogyasztó népességünk ilyen számmal szaporodjék. Bizonyos tehát, hogy nyereségünk kiviteltelre lesz szükségünk, akár hogyan fejlesztjük is iparunkat. Tulnyomóan iparállammá, mint Németország, vagy Ausztria, Angliáról nem is szólva, Magyarország nem válhatik talán sohasem, egyhamar pedig bizonyosan nem.

Az iparalapításnál különbséget kell tennünk abban, hogy kiviteltelre akarunk-e ipart termelni, vagy csak saját szükségletünk fűződésére. A kivitelnél az egész világ versenyével kell számolnunk, ha pedig csak magunkat akarjuk ipartermékkel ellátni, akkor legtöbbször egyedül az osztrák versenyvel kell megbirkóznunk. Erre az utóbbira könnyebb szerrel vállalkozhatunk, mint az előbbi föladatra. A két különböző vállalkozás más-más berendezést kíván.

Végre tévedés gazdasági axiómaként elfogadni azt, hogy a nagyipar tönkre teszi a kisipart. A budapesti nagy gőzmalom

nem tette tönkre a franzfeldi kis gőzmalom. A budapesti nagy nyomda nem tette tönkre a pancsovai kis nyomdát. Ahelyi szükségletnél a nagyipar mellett mindig fog boldogulni a kisipar, meg legkisebb ipar. A gazdasági fejlődés nem abban az irányban haladt, hogy a nagyipar tönkretette a kisipart, hanem megfordítva abban, hogy a kisipar a tőke segítségével maga alakult át nagyiparrá. Minden nagy ipar ezelőtt kisipar volt. Krupp és Siemens is valaha kisiparosok voltak. A gazdasági axióma, szerintünk, tehát inkább az, hogy minden kisiparnak az a rendeltetése, hogy idővel nagyiparrá nője ki magát, Csak ember, szakképzett ember kell hozzá.

Ezeket a szempontokat, anélkül, hogy következtetéseket vonnánk belőlük, ajánljuk ipari szaktekintélyeink figyelmébe. Iparfejlesztés, gyáralapítás, hazai ipar, állami szubvenció és protekció — ezek körül forog tudásaink okoskodása. Ez azonban már a felsőbb matézis. A föntebbiekben annak a kérdésnek egyszerűjét adtuk elő, amelyet felsőbb matematikusaink vagy nem tudnak, vagy — elfelejtettek.

Az anyák kulturális munkája.

Még sohasem irtak anynyit a társadalom kultúra hordóiról és támaszairól, mint a mi reflektációkra hajló korunkban; számtalan irat hirdeti ama tényezőket, melyek az emberiség fejlődéstörténete szerint korunk viszonylag magas műveltségét eredményezték. Ezen tényezők legfontosabbikát, talán azért, mert ez a legtermészetesebb, teljes jelentősége szerint még mindig nem méltányolják eléggé és ez az anyák kulturális munkája.

Nem lesz az ember kész vele az anyai szeretet minden megható vonását dicsőíteni, azonban az anyaság természetrajzához még mindig nem jutottunk, épp oly kevésbé, mint ama hatalmas befolyás történelmi leírásához, a melyet jelentékeny anyák valamely kulturnép külső és belső sorsára gyakoroltak.

Mint a műveltség terjesztőit és zászlóvivőit különösen haladópartú uralkodókat, úttörő költőket, gondolkodó férfiakat, reformátorokat és moralistákat szokás tisztelni. Emellett rendszeresen csak melleleg

TÁRCSA.

MAGYAR REMEKIRÓK.

A magyar irodalom főművei.

Második sorozat: Arany János munkái, II. köt.; — Vörösmarty Mihály munkái, II. köt.; — Szigligeti Ede színművei, I. köt.; — Reviczky Gyula összes költeményei; — Kossuth Lajos válogatott munkái. — 4. sz. ssesen öt kötet — Kiadja a Franklin-Társulat, 1902.

Vannak frázisok, melyek egy-egy alkalmas pillanatban világgá röptetve, rövidesen szálló igékké lesznek, s tetszetős formájuk miatt úgy elfogadják őket a kor, hogy senkinek eszébe se jut mélyebben tekinteni e frázisok fenekére: valjon ige-e, a mit mondanak?

Ilyen frázis az is, mely önzőnek és prózainak hirdeti korunkat. Szálló ige immár, hogy az anyagi érdekek szakadatlan ellentéte és surlódása, a megélhetésért folytatott ádáz küzdelem úgy a népek, mint az egyes emberek lelkéből is kiölt minden ideált, minden lelkesedést olyasmiről, a mi nem pénz, anyag és haszon.

Nagy tévedés, a melyre lépten-nyomon ráczáfol az élet. Franciaország csak a minap tilte meg Európa közrészvéte mellett két nagy költő-fianak, Dumasnak és Hugo Victorinak százados születési évfordulóját; nálunk a Vörösmarty-szobor s most újban Kossuth Lajos születésének ünneplése, sőt a Lenau-szobor mozgalma is futó tűzként terjedt az országban, lelkesedést, közadakozást kelte mindenütt, annak jeléül, hogy e prózainak és önzőnek rágalmozott korban is vannak bizonyos eszmék, melyekért a nemzetek minden áldozatra készek.

Sőt mi tovább megyünk: költőinek mondjuk ezt a kort, habár maga a költészet úgyszólván parlagon hever; költőinek mondjuk, mert tud lelkesedni és mert a tömegekben is ébredni kezd a művészileg szépek érzete s vele a fogékonyság, melytől minden irodalmi műnek a hatása függ... A ki

pedig e vakmerőnek tetsző, paradox állításunk bizonyítását kívánna tőlünk, annak kezébe nyomjuk a „Magyar Remekirók” gyűjteményének most megjelent második sorozatát, melyet a Franklin-Társulat hagyományaihoz híven, sujtások és sallangok nélkül, komoly egyszerűségében is díszes köntösben bocsátott közre.

Álljunk meg kissé itten. Soha nagyobb szegénységről, üzleti pangásról nem panaszkodtak az országban, mint most; panasz minden ajkon, keserűség a szivekben, szorongó aggodalom a közel jövő miatt, mely a jelek szerint újabb áldozatokat fog róni a nemzet roskadozó vállaira: s ezzel szemben ez a nagy, ideális törekvés, mely csak úgy boldogulhat, ha a nemzet százczerei — nem fillérek, hanem a fillérek tíz- és száz-ezreit áldozza rá!

Nem való tehát, hogy önző és prózai ez a kor; mert, lám! tud le'kesedni, még szegénységében is, ha olyképen szólnak hozzá, hogy a szózat viszhangozt ebreszt szívében s egyszersmind vágyainak, lappangó óhajtsáinak is hangot ad.

Mit a nemzet átélt és szenvedett, századokon át költészet fejezte ki dalaival; mert, valamint a természetben, úgy a népek életében is, virágok jelentik a tavasz ébredését s a költészet, melynek virágairól itt szó vagyunk, a mi hazánkban mindig egyértelmű vala szabadságunk, függetlenségünk, harci dicsőségünk eszméivel. De legkivált nyilatkozott mindenkori költészetünkben az, a mit legelőször kellett volna említenünk: a nemzetiség, a magyarság hatalmas érzése, melynek szent forrásaiból fakadnak irodalmunk legényesebb gyöngyei.

És ha végig tekintünk irodalmunknak nem is oly régi történetén, egyes korszakaiban azt a nevezetes igazságot látjuk kidomborodni, hogy a nemzetiségi érzés hanyatlása, vagy csökkenése mindig a süllyedés elője volt: s viszont, a nemzetiségi mozgalmak megújulása mindig visszavezette a magyar népet arra az egyetlen ösvényre, melyen a haladás

lehetséges. S ha igaz, hogy a szabadság és a nemzetiség eszméi kölcsönösen föltételezik egymást: akkor az irodalomról még jobban igaz, a mit az alkotmányról mondanak, hogy — minden nemzetnek olyan jut osztályrésztül, a minőt megérdemel.

És ha ez igaz, akkor mi nagyon meg lehetünk elégedve irodalmunkkal. Nincs nemzet, a melynek aránylag dúsabb, gazdagabb irodalma lenne a miénk. Szándékosan hangsúlyoztuk ezt a szót; aránylag; mert a mi irodalmunk még nagyon fiatal és újkeletű a többi, nyugoti nemzetek irodalmához mérten. Századokon át az a vérszes, válságos és nehéz szerep jutott a magyarnak, hogy védje a Nyugot civilizációját: kardot kovácsoltak akkor eleink a vasból, nem tollat; s a mit vele irtak, vérrózsákkal vannak tele a történet lapjai. A mi pedig a harcok után idejük maradt, a kenyér megszerzésére fordították: s ekkor megint ekét és ismét nem tollat kovácsoltak a vasból.

Am, ha nincsen is Danténk és Shakspearenk: hisz e gondolat-óriásokból minden ezer évben csak elvétve adott egyet a sors a szerencsesebb nemzeteknek: elég végignézni a Franklin-Társulat prospektusát, mely ötvenöt kötetben a „Magyar Remekirók” főműveit igéri. Ez a gyűjtemény vér nélküli diadala a magyar nemzeti géniuszunk: tisztább és sikeresebb a százados háborúknál, melyeket a nemzet a nyugoti kultúra érdekében viselt, de büszkeségünk is egyszersmind, mert révén és általa egyszerre fölemelkedtünk oda külsőleg is, a hol a valóságban rég meg volt illendő helyünk: az irodalmilag számottevő kulturnépek sorába.

Külsőleg, mondtunk; mert mindidáig csak tudtuk, hogy mennyi kincse és remeke van irodalmunknak: de látni nem láttuk soha, mivel remekiróinkat a kiadó vállalkozás soha sem gyűjtötte össze egységes, egyöntetű könyvtárba. Ennek a sajnos jelenségnek az a nagy hátránya volt, hogy a nép széles rétegei nehezen férhettek hozzá jeles

történi arról is említés, hogy ezek a férfiak szellemi fensőbbiségüket nagyrészt anyjuknak köszönhetik, és pedig vagy átöröklődés vagy a nevelés befolyása útján.

Az anyai szeretet mint a faj fentartója tagadhatatlanul a leghatalmasabb, legnemesítőbb eleme az emberi életnek és ez kölcsönzi úgy az egyesnek mint egész nemzedékeknek is szellemi és erkölcsi jellegét; a hol ez nagyobb mértékben elfajul, ott a népet is elveszti erejét és egészségét.

Már az ókorban találkozunk a kimagasló anyák egész sorával, ott van említéskép Coriolanus anyja, a kinek a szava elegendő volt, hogy fiának boszúvágyát csillapítsa, és ott a nemes Cornelia, a ki egy király kezét elutasította, csak hogy kizárólag fia nevelésének élhessen, a kire e szavakkal mutatott: „Ezek az én ékszereim.” Az újabb idők életleírásain vörös fonalként vonul végig az anyai befolyás üdvös volta mindenütt az anya fényes szelleme és hő érzelme világít keresztül: a mi igazán nagy volt I. Napoleonon, az anyjától volt; Luiza porosz királynő epedése a haza megmentése iránt testet öltött fiában, I. Vilmosban; a legnagyobb költők szellemi tökéjét anyjuktól örökölték és alig van neves költő, a ki anyjának emlékét énekeinek egyikében meg ne örökölte volna.

Áldás sugárzik az anyai tekintetből, a mely egyedül képes a hazatérő fiút megismerni, a kitől már minden szív elidegenedett, ez néz a lélek mélyére és eltalálja a legmélyesébe rejtőket.

Senki füle sem hall oly élesen, mint az anyáé, amely még a leghalkabb sóhajt is meghallja. Az anya szíve tud a legélesebben vigasztalni és legbehatóbban inteni.

Az anya keze ernyedetlenül munkálkodik, rendezget, oltalmaz és véd, de a kellő időben büntet is. — És az anyai szív! Senki sem lüktet oly önfeláldozóan, oly önzetlenül, egyik sem oly hősiessé, kártartó és hű. Az anyai szívhez van kapcsolva a gyermekkor bimbófadása minden örömeivel és veszélyével, az anyai szívhez térnek vissza a nehéz megpróbáltatásnak hitett férfi leggyöngédebb érzelmei; az anyai szíven talál táplálékot minden fiatalok iparkodás és minden lelkesedés, az anya szíven emelkedik ismét föl, a ki elbukott, mert csak ez nem esik sohasem egészen kétségbe, csak ez lel még a legromlottabb gyermekben is a jónak nyomát; csak az anya szívében lakik a szívbeli vallás, a lét költészete és még a sirtól is kisugárzik termékenyítő melege. Az anyára és ezer gondolat teljes tekintetűre való gondolat már ezeket tartott vissza bűnös cselekedeteiktől és az elbukottakat ismét kibékítette az emberiséggel.

A teljesített anyai kötelességek, fáradságok és harcok, az álmatlanul töltött éjszakák, az önfeláldozás mindössze oly munkásságot képvisel az emberiség testi és erkölcsi jóléte dolgában, a melyhez hasonló másikat találni sem lehet.

E kulturális munka nélkül az emberiség áldozatul esett volna az olyan időkben, mint a népvándorlás vagy a harminczéves háború, a barbárság kiújulásának. Romok és omladékok között az anya ültette ismét a polgárosodás és a kedves háziasság virágát, a mely a lakóknak az eget varázsolja a földre.

A természetes anyai nevelés nélkül a legelhaladottabb pedagógiának sem volna biztos alapja, miként a kertész művészete is egészen az anyaiöld méhéhez van kötve. Az anyából kiáramló melegt nem lehet mesterségesen pótolni, ez épp annyira

iróink remekeihez. Elsőzörva jelentek meg ezek különféle kiadóknaál, részben clavult, részben pedig, szegénységünkhez mérten aránytalanul drága kiadásokban, a melyek ép e két ok miatt sohasem terjedhetek el különösebben.

A hosszú, meddő évek súlyos mulasztásán segített tehát a *Franklin-Társulat*, midőn szellemi életünk és fejlődésünk e kapitalis hiányát a Magyar Remekírók nagyszabású vállalatával pótolni vállalkozott. A mi szép és nemes gondolat évszázadokon, évezreden át a nemzetben élt, a mi nagy érzés, öröm és fájdalom, vágy és lelkesedés a szíveket dobogtatta: egy szóval, nemzetünk szelleme életének százados, dicső tükröképe mind együtt lesz e könyvtárban, mely a hazafiság és irodalom szoros kapcsolatát hirdeti. S ha e dús gyűjteményben azt látjuk, hogy iróink és költőink géniusza oly műveket tudott alkotni, melyek nem megvetendő, sőt előkelő helyet biztosítanak nekünk a világ-irodalomban is: ez a magyar faj oly életképességének a bizonyítéka, a melylyel szemben el kell némlünie minden kicsinylének, minden rosszakaratnak. És ha bárki is kétségbe merné vonni a magyar nemzet létjogát: bús-kén mutathatunk rá erre az ötvenöt testes kötetre, mely ércznel maradandóbb emléke nemzeti kultúránknak és minden további vitát fölöslegessé tesz.

Együtt lesz e gyűjteményben minden, a mi nagyot és örökbecsűt a magyar nemzeti szellem ezer éves itt léte óta alkotott: teljes és hiánytalan lesz a könyvtár, mert Balassától Aranyig minden elhunyt magyar író munkáit összefoglalja. De a magyar szellemnek ez a kincsesháza nemcsak a költők, a néplitterátorok munkáit adja a nemzetnek: nem maradnak el a sorból a nagy államférfiak és szónokok sem s betetőzi a magyar géniuszunk e páratlan emlékjelét a legnagyobb költő, a nép, a népies líra, a népballadák s a kurucz-költészet egy-egy kötetével. Sőt még riadás is van: mai irodalomtörténet-írásunk legjelesebb munkásai, a kik egyszersmind saját alá-

kell a gyermek fejlődéséhez, mint a madárfióknak a fészek melege, vagy a macskafióknak az anyatej.

A nő szeretetre és anyaságra született. Már az előbbi is komolyabban és erkölcsösebben fogja föl a férfinál és utóbbiban az áldás fájává lesz a nemzedékeknek. Óvakodjék korunk női kérdése, hogy ezen alapelvet megingassa, mert ezzel szíven találna minden műveltséget.

Sajnos, de tény, hogy a modern társadalom számtalan mesterséges szükségletével és szórakozásával sokban veszélyeztetni az anyai hivatást, annál sürgősebb azonban a követelmény, hogy az anyák, ha már a viszonyok komplikáltsága miatt pusztá ösztönökkel nem boldogulnak, hivatásuk mélyítése és beteljesítésük intenzitása által a nátlalást a romlástól megóvják. Időszertű kiművelés és a látókört megfelelő kiszélesítése minden anyának föltétlenül szükséges anélkül azonban, hogy az egyszerűség és természetesség elpusztuljon. Mai, mindent elhamarkodó korunkban az anyák őrizték meg és tartásá fenn a higgadságot és bensőséget. Szenvedélyes, de egyidejűleg higgadt, előítélet-ektől ment, gondolkodó, tisztult szellemű anyákra van most szükség.

Az olyan gyanus hangzású kifejezéseknek, mint pl. elkényeztetni, anyja fia, majomszeret stb. mindinkább el kell tűnnetik, mert tagadhatatlan, hogy az anyai szeretet, mihelyt a józanság békóinak híjával és csak mint ösztön lépett föl, nagy pusztításokat végzett, akár a tűz vagy a víz, a mely elemek magukban véve a lét fontartói.

Az anyai szeretet és gondoskodás anyai városságot csapás, a kinek az áldás is átokká válik.

De a mint az igazi anya mindenkori korának a gyermeke volt, a ki gyermekeit arra képesítette, hogy abban boldogulni is tudjanak, épp úgy hivatva is van arra, hogy a látszólagos és hyperkulturában rejlő veszélyeket fölismerje és elhárítsa. Ha már minden a divat után igazodik, de a gyermeknevelésnek sohasem szabad divatszertűvé válnia.

Az anya mindig alapvetője lesz emberiség összenyomásának, jólétének és bajának, mert a természetes hajlamok és az első benyomások és nevelési impressziók az egész életre kihathatnak; a gyermek lelke mindig az anyai szeretetben fogja legjobb tükreét lenni és saját külön modora szerint lesz legjobban irányítható. Csak az anyában lakik az odaadásnak és a divinációnak az az ereje, hogy egyrészt a gyermek lelkének rejtélyes mélyén a jónak zsenge csiráit friss életre keltsse, másrészt az egészségtelen burjánzásokat onnan id-jén kiirtsa.

Bárha az anyák kulturális munkája a jövőben mennél dúsabb aratást hozna a nemzedékek javára, a melyek nagy veszélyeknek és nehéz harcoknak mennek eléjük!

H I R E K.

— Október 6 Páncsován. Országszerte dicsősítették október 6-án a hazáért és szabadságáért mártyr hahált szenedelt vértanuk emlékét. Az aradi Golgotán a könyörtelen zsarnokság által kivégeztetett hősök halálnapján Páncsován is volt fájdalomünnepély, melyen a hatóság, a polgárság és szép számu hölgyközönség vett részt. Az iskolákon, Tarsaskörön, r. kath., ág. ev. és ev. ref. templomokon és egyéb középületeken és magánházakon gyászlobogó leugott. A gyászintenzitást az idejű az ev. református imaházban tartották, mely ez alkalomra gyászpompát öltött. F a István ref. lelkész megható imát mondott, melyet megelőzőleg egy rögtönzött férfikar énekelt a gyászéneket és befejezésül a Hymnust.

is rendezik ez egyes köteteket, becses tanulmányt, kritikai bevezetést irnak mind-egy remekíróhoz s bevezetik az olvasót e szellem-örökség lelki világába, melynek ők a leghivatottabb ismerői és kalauzai.

Hogy érdem volt-e megteremteni ezt a — nyiltan mondhatjuk: — legnagyobb szabású irodalmi vállalatot, a melyhez foghatót hiába keresnénk Magyarországon, azt hiszem, vitatni is fölösleges. A *Franklin-Társulat*, melynek igazgatóságában a *Magyar Remekírók* egységes kiadásának nagy gondolata nemcsak megfogant, de meg is testesült, e bátor és nemes vállalkozásával föltette a koronát évtizedes, áldásos munkásságára, mely ez ideig is oly igen sok becses kiadvánnyal gazdagította szellemi kincstárunkat.

Szólunk kellene a most megjelent második sorozatot foglalt öt kötetéről is: de e kötelesség alól fölment bennünket a közre adott kötetek szerzőinek fényes névsora: Arany János, Vörösmarty Mihály, Kossuth Lajos, Sziglieti Ede, Reviczky Gyula egy-egy álló-csillag mindenik irodalmunk egén és se ismertetésre, se bővebb méltatásra nem szorúl. S a ki mégis többet akar tudni róluk, illetőleg, a ki méltóképpen akarja megismerni e legelsőket az első között is, ám olvassa el azokat a gondosan, alapos kritikával megírt élet- és jellemrajzokat, melyeket Riédl Frigyes, Gyulai Pál, Kossuth Ferencz, Bayer József és Koroda Pál írtak e jelesekről. E monográfiaik páratlan gyöngyei kritikai irodalmunknak: igazi mozaik-szemek, a melyekből a jövő irodalomtörténetírója majdan megalkotja, összerakja nemzeti irodalmunk egységes, miúndent összefoglaló képét.

Igy nyújtják az élő írók az elhunyt költőfejedelmek halhatatlan remekait a magyar olvasónak. Teljes és hiánytalan lesz a gyűjtemény: ötvenöt vastag kötet, közl 20,000 lapon, a legnagyobb munkái egész teljességében, a többiek pedig gon-

— Polgármesterünk Kolozsvárott. Mattanovich Adolf polgármester csütörtökön délután Kolozsvárra utazott, hol a város képviselőtársaságban részt vesz a Mátyás király szobor leplezésén. Hatfőn este érkezik vissza.

— Egy havi közgazgatás. A város közgazgatási bizottsága október 8-án délután tartotta havi ülését, bajnai Zákó Milán főispán elnökléte alatt, melyen résztvettek: Mattanovich Adolf polgármester, Langer Viktor pénzügyi tanácsos, dr. Milassin Kálmán kir. ügyész, Faur Kornél áll. főmérnök a megyei építészeti hivatal főnöke, dr. Karattur Arthur tisztí főügyész, dr. Pánczél Ottó főorvos, Jovanovics Sándor tanácsnok, Christián Antal, dr. Radda Ignác, May Márk, Graff J. Pál, dr. Sescitinszky Adolf, Roth Ferencz tanácsnok előadó és Korsós Zoltán mint jegyző. A havi jelentések közül nevezetesebbek a pénzügyigazgató jelentése, mely szerint szeptember hónapban az esedékes egyenes adótarozás kitett 279,809 kor. 05 fill., befizettek 191,599 kor. 84 fillért s így a hátralék 88,209 kor. 21 fill. Az idei szeptemberi adóbefizetések 3962 kor. 29 fillérral kedvezőbbek mint a múlt év ugyanezen hónapjában. Hadmentességi díj tartozás volt 6813 kor. 97 fill. befizetés 716 kor. 58 fillér, hátralék 6097 kor. 39 fill. A kir. ügyesség jelentése szerint a fogházban szeptember hó folyamán 107 letartoztatott volt, köztük 84 jogérvényesen elítélt. A gyámpénztár állapotáról szóló jelentés kitüntet 15,588 kor. 19 fill. készpénzt, 23,100 kor. nyilván értékben, 525,702 kor. 33 fill.

magán értékben és 53,232 kor. 66 fill. adóhivatali letélet. A főorvosi jelentés 35 halálesetet mutat ki. Jelentéktelen magánügyek tárgyalása után, elnök főispán a pénzügyigazgató heyettestől felvilágosítást kért a német szövegű váltó úrlapok tárgyában, mire Langer p. ig. h. kijelenti, hogy ilyen váltó úrlapok vannak a vámhivatalnál és azok kiszolgáltatását elrendelte. Dr. Radda Ignác szóvá tette, hogy a III. oszt. kereseti adó kivételénél a kincstár képviselője utólagosan számtalan adókiivetést megfelelőbbé tett és ezen felebbezések folytán a felszámolási bizottság a különben és felesleges adót még jobban felemeli. Tekintve hogy városunkban a gazdasági viszonyok évek óta rosszabbotnak indítványozza, hogy a bizottság fejezze ki aggályait az adókiivetésnél észlelt eljárás fölött. Dr. Sescitinszky Adolf teljesen osztja előtte szóló nézetét de ezáltal nem látja orvosoltnak a bajt; indítványozza hogy a közig. bizottság intézzen felterjesztést a pénzügyi kormányhoz, hogy a törvényhatósági városokban külön adó felszámolási bizottságok működjenek. Az indítvány elfogadott Christián Antal azon pótlásával, hogy a felek, kiknek adója ellen felebbezés történt a tárgyalásról külön értesítést kapjanak. Ily értelemben fog a felterjesztés intézteni.

— Előadott fegyelmi ügy. Ugyancsak október 8-án tartott a fegyelmi választmányi ülést, melyben dr. Nenadovics Lyubomir kerületi orvos fegyelmi ügye tárgyalatott. Itélet ez alkalommal még nem hozatott, hanem a vizsgálat kiegészítése és egyes tanuk meghiteltetése lett elrendelve.

— Rendjelviselési engedély. A király megengedte, hogy Kaufmann Konrad, páncsovai illetőségű belgrádi lakos a szerb kir. dunagözhajó-társaság műszaki osztály főnöke, a szerb. királyi Száva-rend V. osztályát elfogadhassa és viselhesse.

— Tűzérseget kapunk. A temesvári 7-ik hadtestparancsnokság értesítette a városi tanácsot, hogy az ott állomásozó tűzérseddel a jövő tavasszal Páncsovára lesz áthelyezve. Ezzel aztán kielégített nyer azon régi óhaj, hogy városunk helyőrsége szaporítottassék.

dosan megrostálva: mindegyikből mind az, a mi valóban örökbecsű, a mit a századokon keresztül megszürt izlés, a fejlett esztétika összeválogatott.

A magyar irodalom kiváló remekeinek e teljes gyűjteménye, mely egyszersmind nemzeti irodalmunk legjobban megszerkesztett története is lesz, becses tartalmához mérten külsőleg is díszes kiállításban került a könyvpiacra. Ódonszerű, művésziesen metszett betű, puha, fénytelen, bordázott papirosa, finom kecskebőr-utántúratú amateur-kötés, rajta az egyszerű ibolya bokréta s a munka szerzőjének aragvágású aláírása: hivalkodás nélkül való komoly köntös, mely nemcsak a *Franklin-Társulat* jó izlését hirdeti, hanem annak is jele, hogy ezt a könyvet nem a könyvespolcz üres díszének szánták, hanem olvasni, forgatni való bibliának adják a közönség kezébe. Ezt a szándékot különben nyilvánvalóvá teszi a gyűjteménynek olcsósága is: az átlag 20 ives (320 lapos) kötetek ára díszesen beköve 4 korona, az *ötvenöt kötet 220 korona* s ez az összeg, a *Franklin-Társulat* jóvoltából csak 3 koronás havi részletekben is törleszthető. Sőt, ha e most megjelent második sorozatot vizsgáljuk, még olcsóbbnak és nagyobb szabásúnak látjuk a vállalatot; mert itt majd minden kötet 25 ives, — vagyis az öt kötet mindegyikének fölöslegessé egy új, hatodik kötet anyagát adja, — mely bőkezűséggel a kiadó *Franklin-Társulat* bizonyára a közönségnek azt a pártfogását akarta honorálni, melylyel a „Magyar Remekírók” gyűjteményét mindjárt elejétől kezdve támogatta.

És jól van ez így: mert minél olcsóbb és könnyebben megszerezhető ez a gyűjtemény, annál gyorsabban és általánosabban terjed a nép széles rétegei közt, a melyek voltaképen a nemzetet alkotják. S mi csak örülhetünk azon, hogy a kiadói okos politika azuttal valóban megtalálta az egyetlen utat, melyen a vállalkozó anyagi érdekei karöltve járnak nemzeti kultúránknak mindaddig oly nagyon melezott és elhanyagolt érdekeivel.

— **Pancsova 1903. évi költségvetése** Városunk jövő évi költségvetésével a számvetés már annyira elkészült, hogy a városi tanács a múlt szombaton délutáni ülésében is foglalkozhatott vele, sőt le is tárgyalta. Nincs még módunkban ezen százazatokra rugó költségvetéssel részletesen foglalkoztatni, mivel csak most van sajtó alatt, azt azonban már is konstatahatjuk, hogy a végösszegek bizonyos stabilitást mutatnak a hiányban mely sajnos a jövőben is 80%-on felüli pótdadót követel. A számvetés az utolsó öt évi átlag alapján a városi háztartás szükségletét 504.527 kor. 39 fillérben írnyozta elő (1902. az előirányzat és póthitelek 505.411 kor. 52 fillérbe rugtak) a fedezetet pedig 339.655 kor. 13 fillérben állapította meg s így a pótdadóval fedezendő hiány 164.872 kor. 26 fill., mely deficit fedezésére 83%-os (1902. évben 85% volt) pótdadó igényeltek. A városi tanács alig 2-3 órai tanácskozás után (más ilyen költségvetéssel bíró városokban napokig tart annak tárgyalása) a háztartás jövő évi szükségletét 502.427 kor. 39 fill. a bevételeket 343.415 kor. 13 fill. állapította meg s így a hiányt 159.012 kor. 26 fillére apasztotta, melynek fedezésére 80% pótdadó szükséges. A háztartási előirányzatban nem foglalt közegetvám alap költségvetése 47396 kor. jövedelmet tüntet fel, mely egészben fel is használtatik; a szegény-alap szükséglete 14330 kor., a Temespart építési-alap jövedelme 49030 kor. van előirányozva, melyből 30331 kor. a kiadások fedezésére 18.699 kor. pedig a tartalék alap gyarapítására fordítatik.

— **Jubiláló közseg.** Antalfalva nagyközsége október hó 19-én ünnepi fenállásának 100 ik évfordulóját. A szorgalmas, törekvő derék tót lakosságú közseg az alkalomból nagyobb szabású ünnepélyt rendez, melynek sorozata a következő: 1. Okt. 18-án d. u. 2 órakor az iskolai ifjúság számára isteni tisztelet. 2. Este kivilágítás, fáklyás körmenet a 29. gyalogezred zenekarának kísértével. 3. Okt. 19-én reggeli 6 órakor ébresztő, mozsárlővések és katonazene. 4. 9 órakor 16 istenitisztelet tót nyelven és 1/2 11 órakor magyar istenitisztelet. 5. 1/2 12 órakor díszközgyűlés a községi tanácssteremben. 6. 12-1 óráig térzene a templom téren. 7. 3 órakor d. u. az emléktábla leleplezése a templomban. 8. 4-5 óráig térzene az „Erzsébet” kertben.

— **A vasárnapi munkaszünet betartandó.** Városunkban nagyon sokan vannak, kik a vasárnapi munkaszünetet nem tartják be. Értesülésünk szerint a rendőrség ezental szigoruan (?) fog mindenkit ellenőrizni és az áthágókkal szemben a törvény teljes szigorát éreztetni. Jó lesz hát vigyázni, különösen azoknak, kiknek rövid a hét — ha inasokról van szó.

— **Pancsova virilistái.** Az igazoló választmány okt. 7-én tartott ülésében végleg megállapította 1903 évre a legtöbb adófizetők névjegyzékét. E szerint a jövő év virilistái a következők:

1. *Graff J. Pál	6062-02
2. Weifert J. M.	3524-38
3. *Bauer J. Ferencz	2168-26
4. Bachmann Antal	1989-48
5. Huber János	1887-23
6. Kaszapinovic Svetislav dr.	1803-18
7. *Christian Antal	1800-24
8. *Wittigschlager Károly	1471-84
9. Máj Márk	1448-35
10. Nikolajevics Demeter	1444-38
11. Obradovics Stojko	1413-82
12. *Radda Ignác dr.	1271-52
13. Boborony Velizár	1212-86
14. Raniszavljevics D. P.	1204-46
15. Jovanovic Milán	1182-35
16. Dragicevics Lázár	1181-86
17. Stojanovic H. György	1159-97
18. Jovanovic Kamenko	1069-12
19. Jagodics Sándor	1060-04
20. Mannó György	1044-26
21. *Nádor Gyula	1038-20
22. *Scsitinszky Adolf dr.	1011-66
23. *Gadjanszky Lyubomir dr.	986-62
24. ifj. Christian Alajos	975-04
25. Popovics A. E.	944-28
26. *Radda Frigyes	876-54
27. *Lazarevics György dr.	831-66
28. *Gadjanszky Milán dr.	831-60
29. Radda J. Mihály	781-99
30. Gramberg Adolf	778-85
31. *Golub Ivó	771-42
32. Jovanovic J. Pál	758-20
33. Löwinger Lázár	751-13
34. Zsivkovics N. Tódor	751-90

Póttagok:

1. Theodorovics Svetozár	687-73
2. Zsurzul Radivoj	680-30
3. Balgács Lőrincz	641-90
4. *Weil Adolf dr.	630-92
5. Wrana Gusztáv	619-35
6. Csuresin Vászta	568-78
7. Nikolics Nikola	542-23

A * jelöltek adója kétszeresen van számítva.

— **Félszeg intézkedés eredménye.** Multkor kifogsoltuk azt az érthetetlen intézkedést, hogy az alsó városi kerületi orvos által újra oltandó iskolás gyermekeket a mult vasárnapon a városházára rendelték beoltás végett. Az eredmény most az, hogy a beoltandó gyermekek alig a felét olthatta be dr. Nenadovics kerületi orvos, a többi elmaradt gyermekek nincsen-

nek beoltva. Most majd előről kezdik az irka-firkát és a vége majd az lesz, hogy a szegény gyermekek (a jobbmoduak beoltásáról ugy is gondoskodtak a szülők) majd esetleg tél kezdetén fognak beoltatni. Reméljük az elsőfoku egészségügyi hatóságban lesz egy kis könyörület a szegények iránt.

— **A tanoncok beiskoláztatása,** a tanonc iskolákban nagyon rendetlenül folyik. Sok kereskedő és iparos vagy nagyon későn vagy éppenséggel nem küldik inasait iskolába. Ezek ellen fognak az illetékes hatóságok most eljárni. Jó lesz hát az érdekelteknek kötelességüknek minél előbb megfelelni és inasikat az iskolába beiratni, mert a mulasztók 40—400 koronáig megbüntethetők.

— **Városi földek bérbeadása.** A városi földek bérbeadása október 20-án kezdődik. Az árverelés a helyszínen történik és a bérleti összegek azonnal készpénzben lefizetendők.

— **Felügyelő bizottsági ülés.** A kereskedő és iparos-tanonczihola felügyelő-bizottsága holnap, október 13-án d. u. 4 órakor ülést tart az áll. polgári iskola épületében.

— **Börtön vizsgálat.** A börtön vizsgáló-bizottság csütörtökön, okt. 9-én megvizsgálta a pancsovai börtönt is ott ritka rendet és tisztaságot talált. A fegyelem oly példás, hogy a mult hónapban egyetlen fegyelmi büntetést sem kellett alkalmazni.

— **Pikolók az iskolában.** Városunk több vendéglőjében és kávéházában egy horvátországi egyesület által importált ugynevezett „pikolók” szolgálják ki a vendégeket. Ezek a kis emberek — bár tanoncok az illető iparágaknál — eddig az iparostanoncz-iskolába nem jártak. Ennek az arany szabadságnak most vége lesz, mert az iskola most ezeket is keresteti a rendőrkapitányság által. A sok „Jovo” „Joczó” és hasonló nevű horvát gyerekeknek nem fog ártani a kis magyar műveltség.

— **Fényképészek nem művészek,** hanem iparosok, így tartja ezt a kereskedelmi miniszter, utóbb kiadott rendeletében. Elrendelni ugyanis, hogy a fényképészek is tartoznak iparigazolványt váltani, szóval az ipartörvény hatálya alá helyezi őket. Ezen törvény rendelkezéseinek három hónapon belül, tehát 1903 évi január 1-ig kötelesek a fényképészek megfelelni.

— **Ebtulajdonosok figyelmébe.** A rendőrkapitányságnál eddigleg több száz ebtulajdonos ellen történt följelentés a városi adóhivatal részéről, hogy kutyáikat nem jelentették be és így az ebadó kivetését meghusitják. Figyelmeztetjük a bármilyen kutyát tartó polgártársakat, hogy kutyáikat — ha még meg nem tették, azonnal jelentésk be a városi adóhivatalnál, különben megindítják ellenük az eljárást és a kutyák be nem jelentése miatt legkevesebb 20 korona bírságban marasztaltatnak.

— **Rendőri hírek.** Péntek éjjel Barjaktarovics Vazul szűrszabó felsővárosi házában udvarából, s nyitva felejtetett kotárkából elloptak egy 140 korona értékű utazó bundát. — K u n d i c s Márton gyümölcs árus, a mult éjjel valamely nyilvános házban jókedvű hölgytársaságban alaposan berugott. Fizetés után hazakísérte — két rendőr. Otthon észrevette hogy 280 kororát tartalmazó erszénye eltűnt kabátja külső zsebéből. Rögtön jelentette a rendőrségnek, mely most ugy az erszényt, mint a bundát kedvelő tolvaj erőlyesen keresi.

— **Fejbe ütötték.** Pénteken délelőtt Kékics Vazul gyümölcsárus a Temesparton összeszóllalkozott egyik vevőjével. Az ott dolgozott C z á r á n Bogolyub a vevő sógora is bele szóltott egy hatalmas fútykössel úgy, hogy Kékics rögtön elnémult. A súlyosan sérült Kékics agrázkodtatást szenvedett; Czáránt az ügyészségnek adták át.

— **Talált kulcsok.** Egy csomag kis kulcs találtatott és a kiadóhivatalban átvehető.

Közgazdaság.

Gyümölcs- és szőlőprésekről.

A gyümölcs- és szőlőpréseknél a sajtók munkaképessége igen lényeges kellék.

Tökéletlenül szerkesztett prések 10—20%-kal kevesebb levet sajtolnak ki, mint a legjobb rendszerű sajtók. A jó sajtók alkalmazása által elért nagyobb sajtóalási eredmény csaknem tiszta nyereségnek tekinthető. A nedvnek lehetőleg tökéletes kisajtolása azonban még egy további nagy előnyt nyújt. A legutoljára lefolyó lé különösen gazdag cukor- és más gyümölcsbornak tartósságot és jóízű kölcsönző anyagokban; a tökéletesen kiperéselt lé magasabb cukortartalma következtében ellentétben a tökéletlenül kiperéselt gyümölcslével az előbbiből keletkezett gyümölcsbor alkoholdúsabb és ez oknál fogva tartósabb is, mint az utóbbiból keletkezett.

A Mayfarth Ph. és Társa, Bécs II., Taborstrasse 71, által szerkesztett bor-, gyümölcs- és bogróprés „Hercules”, mely különböző nagyságban készíttetik, megfelel mindazon követelményeknek, melyeket egy jó lesajtó irányában támasztunk.

A vastányér megtámadhatatlan zománc fénylakkal van bevonva, mely kizárja a lehetőséget, hogy a bor tartalmában, zamatjában vagy színében befolyásoltassék, vagy tán megfeketülhetne.

A csavartengely nem vasból, hanem a legjobb finomszemcséjű aczélból készült és akképen van a

tányér középebe beleciszolva, hogy lazulás vagy csurgás lehetetlen. A csavartengely oly erős, hogy annak elgörbülése ki van zárva. A csavarmentet úgy van vágva, hogy az erő legmagasabb kihasználása lehetővé van téve.

A prés egy folytonosan működő kettős-nyomó-szerkezettel van ellátva, mely az emeltyű minden mozgásánál, mindegy, akár előre, akár hátra, össze-sajtol; ezáltal a munkaidő a felére redukáltatik.

Különösen becses, hogy a nyomóerő szabályozható és pedig: 1. az összesajtolás gyorsaságára nézve és 2. a nyomóerő kifejtésére nézve, úgy hogy váltokozva mindegyik megkettőzhető.

A nyomóerő megkettőzése főképen kívánatos, ha az összepréselés a végéhez közeledik.

Igen jól jön az is, hogy egy észszerű készület által a felcsavarás fele annyi idő alatt történik, mint az összesajtolás; tehát falényi munkaidő alatt kettőzött erő kifejtés lehetséges.

A sajtoló-kosár a nedvnek akadálytalan lefolyását engedélyezi és a nagyobb préseknel függőlegesen és vízszintesen 4 részre osztható, minélfogva felcsavarás- és újabb sajtókoloncok alátévése nélkül tökéletes kiperéselt lehetősé tesz. Az oszthatóság megkönnyíti az anyag bevitelét és a kiperéselt anyag kilapátolását és ezáltal jelentékeny idő és munkaerő megtakarítás éritik el.

A czég készít azonban préseket felsőnyomással is, a melyek a gyümölcsmustnak vassal vagy fémmel való minden érintkezését teljesen kizárják; hogy azon vevőknek is eleget tehessen, kik ilyen igényeket támasztanak.

A legutóbbi években a szőlő- és gyümölcsbor készítésénél nagy elterjedésre találtak a hidraulikus (viznyomású) sajtók, mert főleg ott, hol nagy munkaképességet követelnek, más sajtókkal szemben jelentékeny előnyöket nyújtanak.

A készített számos szerkezet közül az itt utóbb említett bizonyult a legalkalmasabbnak, minthogy nemcsak minden előnyvel rendelkezik, melyek más szerkezeteket tesznek híressé, hanem azokat sok tekintetben fölül is mulja.

A állvány teljesen kovácsolt vasból van készítve, melynek felső keresztvasai közé a sajtoló-henger prima öntöttaczélből van beépítve.

A présfej kovácsolt I vas tartókból áll, a melyekre a keményfából készült fedél van csavarokkal erősítve.

A sajtoló-tányér a legjobb tölgyfából készül, tehát a nedvnek minden érintkezése fémrészekkel ki van zárva, négy görgőkerékre szállíthatóan szerelve, úgy hogy a sajtolás után kitolható és kényelmesen kiüríthető. Czészerű két sajtoló tányért alkalmazni, hogy míg az egyikben sajtolnak, addig a másikat ki lehet üríteni és újra megtölteni. Ez által a munkaképesség legnagyobb foka érhető el, úgy hogy például 800 liter ködtartalmú kosárral naponta kb. 20.000 liter szőlőmust sajtolható ki.

A sajtoló-szivattyú 250 légnymással dolgozik és a sajtóban magában kb. 150.000 klg. nyomást idéz elő, melyet egy ember hoz ietere. Kiváltható dugattyúja van, mely arra való, hogy a sajtolás kezdeten gyorsabb összeszorítást és a vége felé fokozatos összeszorítás mellett a legnagyobb nyomást érhesse el. Ahol erőhajtással rendelkeznek, ott a sajtó erőhajtásra rendezhető be.

Ha a törköly már kisajtoltatott, az elzáró szelepnek kinyitása által a sajtoló dugattyú önműködőleg emelkedik fel anélkül, hogy, mint más idegen szerkezeteknél, ehhez emelődarut kellene alkalmazni. A szivattyún alkalmazott fesszmérő manómeter) megmutatja az éppen kifejtett nyomást míg a biztosító szelep kezességet nyút aziránt, hogy a sajtó megóvatik eltöréstől vagy egyéb károsodástól.

Ezen hidraulikus sajtónál a munka megszakítás nélküli, mert nem kell alkalmazni sajtoló-koloncokat, tehát ezen koloncok elhelyezésére fordított időt megtakarítjuk és ezért a sajtolás sokkal gyorsabban történik, mint bármely más szerkezetnél.

Hirdetések.

VARRÓGÉPEK,

bármily rendszerűek, javítás végett jótállás nyújtása mellett elfogadtnak. Továbbá

revolverek, vadász- és czéllövő-fegyverek

agyazása, repasszálása, kijavítása és barnítása a legújabb módszerek szerint eszközöltetik. Minden e szakmába vágó megrendelések pontosan és lelki-
o o o o ismeretesen teljesítettnek o o o o

*** * NIKOLICS V. * ***

varrógép-mechanikus és puska-művesnél
Pancsován, Kolostor-utca
(a róm. kath. templom mellett.)

Mindenemű varrógép alkatrészek raktáron vannak. 3-1

FERENCZ JÓZSEF KESERŰVIZ

az egyedül elismert kel-
lemes ízű természetes
hashajtószer.

**A Richter-féle
Liniment. Caps. comp.**

Horgony-Pain-Expeller

egy régi kipróbált háziaszer, amely már több mint 33 év óta megbízható bedörzsölésül alkalmazatik köszvénynél, csúznál és meghúléseknél.

Intés. Silányabb utánzatok miatt bevásárláskor óvatossá kell lenniünk és csakis eredeti üvegeket dobozokba „Horgony” védjeggyel és a „Richter” cégjegyzéssel fogadjunk el. — 80 l., 1 k. 40 l. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerárban kapható. Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél Budapesten.

Richter F. Ad. és társa, csász. és kir. udvari szállítók. Rudolfstad.

Fontos képviselő.

A mélyen tisztelt vevő közönségnek becses tudomására hozom, hogy a

Szandrik

magyar ezüst-, chinaezüstárú- és alpaca-gyár

képviselőt PANC SOVA városa és VIDEKE részére átvettem.

A gyár úgy az evőeszközökért, mint minden más ezüstmű készítményekért 15 évi jótállást nyújt. Ezt pedig annál könnyebben nyújthatja, mivel minden egyes darab erős ezüstözése fehér fém alapon történt, s megengedem, hogy erről az egyes darabok megvesztése által meggyőződés szeressék. Ugy a detail, mint nagybani árak egyenlők más gyárak sárga fém-aljzatú készítményeivel. Azért joggal megkívánhatjuk, hogy ezen, a magas kormány felügyelete alatt álló vállalat szükségletünk beszerzése által támogatassék.

Kiváló tisztelettel

FISCHER MIKSA.

Ugyanott nagy raktár **ékszerekből, aranyárúkból** legjobb gyártmány, hanaui 14 karátos arany úri-láncok, legfinomabb mintájú hölgy nyakláncok, legjobb gyártmányú arany-, tulla és ezüstórák. Jól berendezett órásműhelyben bármilyen javítások pontosan végeztenek.

Legnagyobb raktár optikai árukból. Mindennemű szemüvegek és orrszemlők arany-, ezüst-, nikkel-, bakelit- és porcelán keretűkkel és pontosan megválasztott hegyi kristály üvegekkel.

Varrógépek 12 válfajban, mint kizárólag elsőrendű gyártmány. A vevő minden gépre egy húzó-készletet kapnak ingyen. — Külön alkalmasított minden géphez. — 1 húzó-készlet ára 3 kor. — Húzó 5 évi jótállás mellett. — Javítások ingyen végeztenek.

Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi angol Balzsamja

Égészségügyi hatóságilag megvizsgálva és jóváhagyva.

Az üvegek felszerelése kereskedelmi törvényileg bejegyzett mintavédelem alatt áll.

Ezen Balzsam belsőleg és külsőleg egygyit. És pedig: 1.) Mint eddig elérhetetlen hatású gyógyszer a tüdő és a mell minden betegségénél; enyhíti a hurutot, és megszünteti a kivetést, csillapítja a fájdalmat okozó köhögést és meggyógyítja még a régebbi keletű ilyfajta bajokat is. 2.) Hatá a kitünő torokgyógyuláshoz, rekedtségnél és minden torokbetegségnél stb. 3.) Minden lázat alaposan elhajt. 4.) Meglehető gyorsan gyógyít gyomorgeresztet, kólikát és gyomorzsakgatást. 5.) Elyehatású hashajtó és vértisztító szer, tisztítja a veséket, megszünteti a hypochondriát és m-lancholiát, erősíti az étvágyat és az emésztést. 6.) Kitünően szolgál fogtájánál, odvas fogak, szájróhadás és minden fog- és szájbetegségnél, megszünteti a felbőgést, a száj és gyomorból eredő rossz szagot. 7.) Külsőleg használva mint csodálatos gyógyszer szolgál minden sebnél, hűpörösenés, számos. égési sebek, elfagyott tagok, ruh. var és kitééseknél, megszüntti a fűfájást, zugást, szakgatást, köszvényt, fűfájást stb.

Ügyeljünk mindenkor szorgosan a zöld apaca-védjegyre, a mint az itt ábrázolva van. Hamisításoktól legjobban óvakodhatunk, ha egyenesen a gyárból hozatunk eredeti, bejelölt katonba helyezett 12 kis vagy 6 duplaüveget 4 koronáért, Bosznia és Herzegovinába 4 korona 60 fillérért bérmentesen szállítva Ausztria Magyarorszáig bármely postállomásra. Kevesebb mennyiség nem küldetik. A küldés csak az összeg előre utalványozása vagy részletelés teljesítése esetén eszközöltetik.

Miért szenved ön? mikor biztos gyógyulásra nyújt kilátást ezen szer bármely sebnél, legyen az bármily régi és csaknem mindig elkerülhető a fájdalmas és veszedelmes műtétek sőt amputációk is, ha

Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi százlevelű rózsá (centifolia) kenőcsét

használnak, mely rendkívüli szívóerővel bír, s a sebek gyógyításában és a fájdalom csillapításában eddig utó érhetetlenül áll. A valódi százlevelű rózsá (centifolia) kenőcs használható: gyermekbetegségeknél, fejfájásnál, a lefolyás elzáródásánál, mellkeményedésénél, orbánczánál, mindennemű régi bakonknál, felrepedezett lábak és lábujjaknál, sebeknél, sófolyásnál, dagadt lábknál sőt esztendőszal is; fűfűt, szárt, lőt, vagot és zárt sebeknél; idegen testek, mint üveg- és faszilánkok, homok és sörét, tüle stb. kiszívása által való eltávolítására; mindenféle daganat, ki-növes, karbón ulus, ujanövés, sőt ráknál is; ujjakkez, körömdaganat, tályog, felürt lábak, minden-nemű égési sebek, elfagyott tagok, betegeskedő fekvéstől keletkező sebek, nyakdaganatok, vérdaga-natok, fűldaganatok és gyermek azott sebnél stb. Szárazulása csakis az összeg előretalványo-zása után történik. 2 legyő árú portál, szállítólével és csomagolással együtt: 3 korona 50 fillér.

Köszönőiratok eredeti példányokban nagy számban állanak korbet-kintésre. Ova ítem az érdeklődőket hatástalan hamisítványok megvételeül és kérem szigorúan ügyelni arra, hogy minden tételben a „Schutzengel-Apotheke des Thierry (Adolf) LIMITED in Pregrada” cégnek kell kezdője lenni.

Ezen két gyógyhatásúban feltűnőhatatlan szer nincs soha a vétele a megromlásnak, sőt ellen-kezőleg, minél régebbi, annál értékesebb, és hatásosabb; nem szenvednek sem a hideg-ér sem a forró-ság behatása alatt, ennél fogva bármily évszakban szétküldhetők. Ezen két szer mindnem mindig, javulást és segélyt eredményez, legalább is az orvos segítségének igénybevételeig. Természetesen mellőzni kell mindig más, hamisított szemek, vagy ilyenfajta -okszor ajálott érték- és hatá-néküli ügyvezett népszerűnek használatát, — melyekért csak ezáltalannul, dobják ki a pénzt, — hanem maradjunk meg mindig eon két, régóta bevált, első és megbízható szer használatánál, melyeknek mint teljesen ártal-matlan, világszerre ismeretes szereknek, minden esádnál b rmedy eshetőségek előfordulásánál kész-leben kellene lenniük. A hol ezen szeret nem volnának kaphatók a fent leirt, valódiságot bizonyító védjeggyel ellátva, onnét legelőszérűbb direkt rendelni a következő címzéssele:

An Apotheker Thierry (Adolf) LIMITED Schutzengel-Apotheke in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.

Központi raktár Budapesten Török J. gyógyszerárban, Zágrábban Mittelbach S. gyógyszerárban és Bécsben Brady C. gyógyszerárban.

Nemzeti irodalmunk legértékesebb alkotásait, a magyar irodalom főműveit

MAGYAR FRANKLIN-Társulat kiadása

Remekírók

ezim alatt egyöntetű szép kiadás-ban, 55 kötetben, diszes vászon-kötésben adja közre a Franklin-Társulat.

Tartalmaza:

- *Arany János Kisfaludy Károly
- *Arany László Kisfaludy Sándor
- *Balassa Bálint Kölcsey Ferencz
- *Bajza József Kossuth Lajos
- *Bercsényi Béniel Madách Imre
- *Csiky Gergely Miks Kelemen
- *Csokonai V. M. Pázmán Péter
- *Czuczor Gerg. Petőfi Sándor
- *Deák Ferencz Reviczky Gyula
- *Eötvös József lt. Széchenyi Ist. gr.
- *Fazekas Mihály *Szigligeti Ede
- *Garay János *Teleki László gr.
- *Gyöngyössi I. *Tompá Mihály
- *Gvadányi József *Vajda János
- *Kármán József *Vörösmarty M.
- *Katona József Zrínyi Miklós
- *Kazinczy Fer. műveit.
- *Kemény Zsigm.
- Népies líra Néphalladák
- Környezet

* A csillaggal jelzett remekírók kiadási jogát a Franklin-Társulat magának szerződéssel biztosította, úgy, hogy azt más kiadó nem adhatja, ezen írók művei más versenytársakban meg nem jelenhetnek.

A Franklin-féle Magyar Remekírók 55 kötetes kötet felőli a legbecsessebbet, mit a magyar szellem teremtett és hivatal van arra, hogy minden család könyvtár gerince legyen.

A Franklin-féle Magyar Remekírók kiállítása nélkül a nemzeti mű jelentőségéhez. Kötése pályanyertes, művészi, erős angol vászonkötés; a papírja famentes, soha el nem sárguló; betűi külön e ezéira készülték.

A Franklin-féle Magyar Remekírók öt kötetes sorozatokban jelenik meg; minden félévben egy-egy öt kötetből álló sorozat.

A Franklin-féle Magyar Remekírók előfizetőinek külön kedvezményképen a tavasz-szal megjelent új magyar Shaks-pere-kiadás, 6 vaskos kötetben, diszkötésben 20 korona — kivételes árban szállítatik, holott e kiadás bolti ára 30 korona; az eddig forgalomban volt Shaks-pere kiadás 100 koronába került. — Legkiválóbb költőink remek fordításában közli Shaks-pere remek-e kiadás, névszerint Arany János, Petőfi, Vörösmarty, Szász Károly, Lévy József, Arany László, Rákosi Jenő, Györy Vilmos áttüztetésében. Ez az egyetlen teljes magyar Shaks-pere, és értékes ki-gészítője a Magyar Remek-írók gyűjteményének. Megren-delhető a Magyar Remek-írók-kal egyidejűleg.

A Franklin-féle Magyar Remekírók 55 kötetnyi teljes gyűjtemény ára 230 korona, mely összeg havi részletekben törlesz-tethető; a hat kötetes teljes Shaks-pere kedvezményára 20 kor, a Remekírók előfizetőinek, ha a két mű együttesen rendeltetik meg.

Sajtó alá rendezik és az illető író életét és munkásságát jellemző feltehető bevezetést adják:

- Alexander Bernát
- Angyal Dávid
- Bádes Ferencz
- Bánóczy József
- Beöthy Zsolt
- Berezevich Albert
- Bayer József
- Erdődi Sándor
- Erdődi Béla
- Erdélyi Pál
- Ferenczy Zoltán
- Frankón Vilmos
- Gyulai Pál
- Heinrich Gasztáv
- Koroda Pál
- Kossuth Ferencz
- Kozma Andor
- Lévy József
- Négyassy László
- Rákosi Jenő
- Riedl Frigyes
- Széchy Károly
- Székely Kálmán
- Vácz János
- Vadnay Károly
- Voinovich Géza
- Zoltány Iréy

E jénnyel végező biz-tosítottok nyúj arra nézve, hogy a Magyar Remekírók megbi-zosított szövegét adja a jövendő kiadások, s hogy minden életreig azonos maradjon a munka szöve.

A Franklin-Társulat által kiadott Magyar Remekírók II. sorozata

épp most jelent meg, és a következő köteteket tartalmazza:

Arany János munkái II. kötet. Sajtó alá rendezte és bevezet-
tással ellátta Riedl Frigyes.

Kossuth Lajos munkáiból. Sajtó alá rendezte és bevezet-
tással ellátta Kossuth Ferencz.

Reviczky Gyula összes költeményei. Sajtó alá rendezte
és bevezetéssel ellátta Koroda Pál.

Szigligeti Ede színművei I. kötet. Sajtó alá rendezte és
bevezetéssel ellátta Bayer József.

Vörösmarty Mihály munkái II. kötet. Sajtó alá rendezte
és bevezetéssel ellátta Gyulai Pál.

Még télen megjelent I. sorozat pedig az alábbi öt kötetet adja:

Arany János munkái I. Sajtó alá rendezte Riedl Frigyes.

Vörösmarty munkái I. Sajtó alá rendezte Gyulai Pál.

Tompá Mihály munkái I. Sajtó alá rendezte Lévy József.

Garay János munkái. Sajtó alá rendezte Ferenczy Zoltán.

Csiky Gergely színművei. Sajtó alá rendezte Vadnay Károly.

Megrendeléseket elfogad minden könyvkereskedés, valamint a Franklin-Társulat BUDAPESTEN.

Nyom. Wittigschlager C.-nál Pancsován

**A Richter-féle
Liniment. Caps. comp.**

Horgony-Pain-Expeller

egy régi kipróbált háziaszer, amely már több mint 33 év óta megbízható befőzésekkel alkalmazatik köszvényél, csúszl és megfázásoknál.

Intés. Silányabb utazatok miatt bevisérláskor óvatosságok legyenek és csakis eredeti üvegeket dobozokba „Horgony” védjeggyel és a „Richter” cégjegyzéssel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerárban kapható. Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél Budapest.

Richter F. Ad. és társa,
csász. és kir. udvari szállítók.
Rudolstadt.

Fontos képviselő.

A mélyen tisztelt vevő közönségnek becses tudomására hozom, hogy a

Szandrik

magyar ezüst-, chinaezüstárú- és alpaca-gyár

képviselőt PANCsoVA városa és VIDÉKE részére átvetttem.

A gyár úgy az evőeszközökért, mint minden más ezüsttárgy készítményekért 15 évi jótállást nyújt. Ezt pedig annál könnyebben nyújthatja, mivel minden egyes darab erős ezüsttőze fehér fémalapon történt, s megengedem, hogy erről az egyes darabok megvizsgálása által meggyőződés szerezzék. Ugy a detail, mint nagybani árak egyenlők más gyárak sárga fémaljagú készítményeivel. Azért joggal megkívánhatjuk, hogy ezen, a magas kormány felügyelete alatt álló vállalat szükségletünk beszerzése által támogatassék.

Kiváló tisztelettel

FISCHER MIKSA.

Ugyanott nagy raktár **ékszerekből, aranyárúkból** legjobb gyártmány, hanaai **14 karátos arany úri-láncok**, legfinomabb mintájú **hölyg nyakláncok**, legjobb gyártmányú **arany-, tulla és ezüstórák**. Jól berendezett **órásműhelyben** bármilyen javítások pontosan végezhetnek.

* Varrógépek 12 váltásban, mint kizárólag elsőrendű gyártmány. * A vevők minden géphez egy hímző-készítékkel kapnak ingyen. — 1 hímző-készíték ára 3 kor. — Eladás 5 évi jótállás mellett. — Javítások ingyen végezhetők.

Legnagyobb raktár optikai árukból. Mindennemű szemüvegek és ortosziptétek nagy, ezüst-nyikkel, beakasztott foglalatú és pontossan megvizsgálható kristály üvegekből.

Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi angol Balzsamja

Egészségügyi hatóságilag megvizsgálva és jóváhagyva.

Az üvegek felszerelése kereskedelmi törvényileg bejegyzett mintavédelem alatt áll.

Ezen Balzsam belsőleg és külsőleg egyaránt. És pedig: 1.) Mint eddig elérhetetlen hatású gyógyszer a fűlő és a mell minden betegségénél; enyhíti a hurutot, és megszünteti a kivetést, csillapítja a fájdalmat okozó köhögést és meggyógyítja még a régebbi keleti ilyfajta bajokat is. 2.) Hatá a kitűnő torokgyulladásnál, rekedtségénél és minden torokbetegségénél. 3.) Minden lázat alaposan elhajt. 4.) Megelőző gyorsin gyógyít gyomorgörcsöket, köhögést és gyomorszakgatást. 5.) E yehatású haslajtó és vértisztító szer, tisztítja a veséket, megszünteti a hypochondriát és m-lancholiát, erősíti az étvágyat és az emésztést. 6.) Kitűnően szolgál fogfájásnál, odvas fogak, szájröghadás és minden fog- és szájbetegségénél, megszünteti a felbőgést, a száj és gyomorból eredő rossz szagot. 7.) Külsőleg használva mint esodálatos gyógyszer szolgál minden sebnél, hőpörnsés, szemölcs, égési sebek, elfagyott tagok, ruh. var és kiütéseknel, megszünteti a fűlőjást, zúgást, szakgatást, köszvényt, fültűjást stb.

Ügyeljünk mindenkor szorgosan a zöld apaca-védjegyre, a mint az itt ábrázolva van. Hamisításoktól legjobban óvakodhatunk, ha egyenesen a gyárból hozatunk eredeti, behajlított kartonba helyezett 12 kis vagy 6 duplaüveget 4 koronáért, Bosznia és Hercegovinába 4 korona 60 fillérért bérmentesen szállítva Ausztria Magyarországnak bármely postafiólómására. Kevesebb mennyiség nem küldetik. A küldés csak az összeg előre utalványozása vagy részfizetés teljesítése esetén eszközölhetik.

Miért szenved ön? mikor biztos gyógyulásra nyújt kilátást ezen szer bármilyen sebnél, legyen az bármily régi s csaknem mindig elkerülhetők a fájdalmas és veszedelmes műtétek sőt amputációk is, ha

Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi százlelevelű róza (centifolia) kenőcsét

használnák, mely rendkívül szívóerővel bír, s a sebek gyógyításában és a fájdalom csillapításában eddig utóérhetetlenül. A valódi százlelevelű róza (centifolia) kenőcs használható: gyermekgyógyászatnál jelentkező megfázásnál, a tejfolyás elterelésénél, mellkeményedésnél, orbánczoknál, mindennemű régi bakonknál, lepedezett lábak és lábszáraknál, sebeknél, sőtályásnál, dagadt lábaknál sőt esonszálánál is; fűlő-, szűrt-, lőt-, vágott- és zúzott sebeknél; idegen testek, mint üveg- és faszilánkok, homok és sörét, bűz és stb. kiszívás által való eltávolítására; mindentelje daganat, kiütés, karbunkulus, újranyírás, sőt ráknál is; vilykés, körömdaganat, tályog, felbőgés, fűlő, minden nemű égési sebek, elfagyott tagok, betegeskedő fokozott köhögési sebek, nyakdaganatok, védjegyatok, fűlődaganatok és gyermekek azott sebnél stb. stb. Széttűrés csakis az összeg előretulványozása után történik. 2 tégely ára portóval, szállítólével és csomagolással együtt: 3 korona 50 fillér.

Köszönetnyilvánítás eredeti példányokban nagy számban állanak közbétkintésre. Óva intem az érdeklődőket hatástalan hamisítványok megvételétől és kérem szigorúan ügyelni arra, hogy minden tégelyen a „Schutzengel-Apotheke des Thierry (Adolf) LIMITED in Pregrada” ezénekk kell becégezve lenni.

Ezen két, gyógyhatásában felülmúlhatatlan szer nincs soha a vétele a megromlásnak, sőt ellenkezőleg, mind régebb, annál értékesebb, és hatásosabb; nem szenvednek sem a hidegség sem a forróság behatása által, emellettora bármily évszakban szétküldhetők. Ezen két szer majdnem mindig javulást és gyógyt eredményez, legalább is az orvos segítségének igénybevételeig. Természetesen mellőzni kell mindig más, hamisított szernek, vagy ilyenfajta ókszor ajobb érték- és hatásúknál ügyvezezt pótszernek használatát, — melyekért csak ezáltal, dobják ki a pénzt, — hanem maradjunk meg mindig ezen két, régóta bevált, olesó és megvizsgálható szer használatánál, melyeknek mint teljesen ártalmatlan, világszerte ismeretes szereknek, minden esádnál b rmeley eshetőségek előfordulásánál készletben kellene lenniük. A hol ezen szernek nem volnának kaphatók a fent leírt, valódiságot bizonyító védjeggyel ellátva, onnét legbiztosabb direkt rendelni a következő címzéssel:

An Apotheker Thierry (Adolf) LIMITED Schutzengel-Apotheke in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.

Központi raktár Budapestben Török J. gyógyszerárban, Zágrábban Mittelbach S. gyógyszerárban és Bécsben Brady C. gyógyszerárban.

Nemzeti irodalmunk legértékesebb alkotásait, a magyar irodalom főműveit

MAGYAR FRANKLIN-Társulat kiadása

Remekírók

A Franklin-Társulat által kiadott Magyar Remekírók II. sorozata

épp most jelent meg, és a következő köteteket tartalmazza:

Arany János munkái II. kötet. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Riedl Frigyes.

Kossuth Lajos munkáiból. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Kossuth Ferencz.

Reviczky Gyula összes költeményei. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Koroda Pál.

Szigligeti Ede színművei I. kötet. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Bayer József.

Vörösmarty Mihály munkái II. kötet. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Gyulai Pál.

Még télen megjelent I. sorozat pedig az alábbi öt kötetet adja:

Arany János munkái I. Sajtó alá rendezte Riedl Frigyes.

Vörösmarty munkái I. Sajtó alá rendezte Gyulai Pál.

Tompa Mihály munkái I. Sajtó alá rendezte Lévy József.

Garay János munkái. Sajtó alá rendezte Ferenczy Zoltán.

Csiky Gergely színművei. Sajtó alá rendezte Vadnay Károly.

Megrendeléseket elfogad minden könyvkereskedés, valamint a Franklin-Társulat BUDAPESTEN.

Nyom. Wittigshlager C.-nál Pancsován

cím alatt egyöntetű szép kiadásban, 55 kötetben, diszes vászonkötésben adja közre a Franklin-Társulat.

Tartalom:

- *Arany János Kisfaludy Károly
- *Arany László Kisfaludy Sándor
- Balassa Bálint Kölesy Ferencz
- *Bajza József Kossuth Lajos
- Berzsenyi Károl Madách Imre
- Csiky Gergely Mikes Kelemen
- Csokonai V. M. Pázmány Péter
- *Czuczor Gerg. Petőfi Sándor
- Deák Ferencz Reviczky Gyula
- Eötvös József Széchenyi István
- Fazekas Mihály *Szigligeti Ede
- *Garay János Teleki László gr.
- Gyöngyössi I. *Tompa Mihály
- Grady József *Vajda János
- Kármán József *Vörösmarty M.
- Katona József Zrínyi Miklós
- Kazinczy Fer. műveit.
- *Kemény Zsigm.
- Népies líra Néphalladák
- Környezet

nemzeti mű jelentőségéhez. Kötése pályanyertes, művészi, erős angol vászonkötés; a papírja fementes, soha el nem sárguló; betűi külön és ezétra készültek.

A Franklin-féle Magyar Remekírók öt kötetes sorozatban jelenik meg; minden félévben egy-egy öt kötetből álló sorozat.

A Franklin-féle Magyar Remekírók előfizetőinek külön kedvezményképen a tavaszszal megjelent új magyar Shakspeare-kiadás, 6 vaskos kötetben, diszkötésben 20 korona — kivételes árban szállítatik, holott e kiadás bolti ára 30 korona; az eddig forgalomban volt Shakspeare kiadás 100 koronába került. — Legkiválóbb költőink remek fordításában közli Shakspeare remekeit e kiadás, névszerint Arany János, Petőfi, Vörösmarty, Szász Károly, Lévy József, Arany László, Rákosi Jenő, Györy Vilmos áttűltetésében. Ez az egyetlen teljes magyar Shakspeare, és értékes kiegészítője a Magyar Remekírók gyűjteményének. Megrendelhető a Magyar Remekírók-kiadás egyidejűleg.

A Franklin-féle Magyar Remekírók 55 kötetnyi teljes gyűjtemény ára 220 korona, mely összeg havi részletekben törleszthető; a hat kötetes teljes Shakspeare kedvezményára 20 kor. a Remekírók előfizetőinek, ha a két mű együttesen rendeltek meg.

Sajtó alá rendezte és az ötlet és a munka munkáinak jellemzését felülről bevezetéssel ellátja:

- Alexander Bernát
- Angyal Dávid
- Bádos Ferencz
- Bánóczi József
- Beöthy Zolt
- Berzeviczy Albert
- Bayer József
- Endrődi Sándor
- Erdődi Béla
- Erdélyi Pál
- Ferenczy Zoltán
- Fraknói Vilmos
- Gyulai Pál
- Heinrich Gnsztáv
- Koroda Pál
- Kossuth Ferencz
- Kozma Andor
- Lévy József
- Négyessy László
- Rákosi Jenő
- Riedl Frigyes
- Széchy Károly
- Szell Kálmán
- Váczy János
- Vadnay Károly
- Voinovich Géza
- Zoltvány Iréy

E fényes névsor biztosítékot nyújt arra nézve, hogy a Magyar Remekírók megjelent hat kötetét adja a legértékesebb műveit, s hogy minden ártalmatlan és minden értékű munka lesz.

Kiadótulajdonos: Feymann Gyula.